

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. Október 19.

Csütörtök.

XXIV. évfolyam. 84. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petítorált, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és ártó hírlapoknál külön díjtétel szerint.
Nyílt ér. sor. 30 fillér.
A hirdetmények s nyílt erek díja előre fizetendő.

Aggodalmak közt.

Az utolsó reményteljes nap, melynek közeledtét bizalommal vártuk, október 10-ike eltelt a nélkül, hogy a politika színterén legkisebb változást idézett volna elő.

E naptól reméltük, hogy azon megnyilatkozik a magyar király, bizalommal fordul az ő hűséges magyar népéhez és szakítani fog a cezarizmusnak bo'dogságra soha nem vezető eselszövényeivel; elfordul ravasz és álnok tanácsadóitól, kik Bécsben csak a magyar nemzet teljes legigázását, jogainak elkobzását tartják szem előtt, kiknek nevetséges agyréme: az összbiradalom eszméje, még a dynastia létalapját is képes volna megingatni, romba dönteni, csak hogy utólrhellen vágyukat: a „Gesammt-monarchit“ megvalósítva lássák.

Várakozásunk megint tört reménységgé változott. Az október tizedike nem hozta meg, a mit minden magyar ember leghöbben óhajt, mi minden magyar ember lelkét betölti s a miért e hazának minden hű fia a legforróbban esekedik: a békés kiegyezést, az őszinte egyetértést nemzet és uralkodója között.

E helyett öreg uralkodónk nem tud szakítani Bécsnek a befolyásával, a Burg intrikáival és a dynastiának évszázados tradícióival, mely mindig és következete-

sen a magyar nemzet beolvasztásán fáradozott, mely terve azonban — bár közben saját létalapja sokszor volt megtámadva — soha nem sikerült; mert megóvta nemzetét a magyarok Istene.

A nemzet áll tovább a passiv resistentia alapján, mely ép úgy gyöngíti erejét, mint az összbiradalom eszméjéért küzdő és lelkesülő szolgahad alattomos intrikája és furfangos eselszövénye.

A nemzet a várakozás álláspontjára helyezkedett, s bár kínos fájdalommal nézi erejének bénulását, a vissza fejlődés siralmas proceduráját, jogaiból nem enged semmit, nem akar hűtlen lenni ezeréves multjához, hanem e helyett a megnyirbált jogokat kívánja visszaszerezni.

A gonosz tanácsadók saját céljaira használják e kétféle irányzatot, szolgálják tovább örületes rögeszméjüket, miközben oly tátongó őr nyitottak a magyar nemzet és uralkodója között, melyet áthidalni már csak a legbölcsebb gondviselésnek sikerülhet.

A nemzet még higgadtan türi, hogy a férgek emésszék életfáját. A böles mérseklet után haladva, ezer éves multa hivatkozva, törvénykönyvvel a kezében védi ősei által megteremtett alkotmányát és függetlenségét s e közben mind jobban és jobban egybe olvad a közös kincs, a közös ideál a haza szent védelmében. Las-

sanként omladoznak a különböző pártfelfogások által a nemzet fiai közé emelt válaszfalak. Egy táborba siet a magyar nemzet minden hű fia és mire a zsarnokságra törekvő bérenchad a eselekvés terére fog lépni: egy táborban találja az egész magyar nemzetet, — mert a haza veszélyben van.

A különböző felfogások elenyésznek. A magyar nemzeti állam fejlesztése körül keletkezett különböző irányzatok egygyé olvadnak és mindenki a haza megmentésére gondol.

Ime idáig jutottunk a széthuzó törekvések útján, melyen már tovább haladni nem lehet.

Itt meg kell állanunk és a bomlasztó folyamatot meg kell akasztanunk. Egyetlen reménysugár dereng még előttünk.

Hisszük és bizunk abban, hogy öreg királyunk, kinek több mint félszázados uralkodása alatt szerzett tapasztalatai vannak, nem fogja megengedni, hogy a végleges szakítás bekövetkezzék, be fogja látni, hogy hű magyar nemzetének jogos követelésért folytatott küzdelme nem ő ellene, hanem a zsarnokság örült céljai ellen irányulnak és reá fog térni az engedékenység útjára, végre megérti hű magyar népét s mi előtt még a nyomor és szenvedés bekövetkeznék, miről nem lehet tudni, hogy a két faktor közül me-

TÁRGA.

Egy eljegyzési hirre. *)

(Tanácsok egy fiatal barátomnak.)

Mielőtt elvennéd a kit kiszemeltél:
Tapogass jól régig a szíved, a lelkén.
Nézd ki a szeméből, tud-e álmodozni?
S szokott-e patyolat ágyán imádkozni?
Ha a mezőn járlok: kap-e a virágon?
Megáll-e a szeme a vadrózsaszálon?
Fitymálva kicsinylőn nem mondja-e rájuk:
Hogy csak az álók az igaz virágok.
Ha járlok az utcák nagy forgatagába,
És nyújtja feleték kis kezét az árva:
Vet-e legalább rá, szíve melegéből,
Egy szánó pillantást szépséges szeméből?
Adj dalt a kezébe, gyönyörtiszta sorokból,
A melytől a szíved érzése kicsordul.
A melytől az ember mintha jobb lenne...
Megtrálja-e lelkét fűrészteli benne?
S míg beszélsz az édes anyádról,
Egyszerű parasztos, nádas hajlékáról.
Odahúzó szíved minden melegével:
— Gyönyörű kis fejt nem fordít-e el?
Oh mert ha a szíved helyén nem találád,
Hasztalan számítl minden gazdagságot,
Hasztalan álmodnád a leggyönyörűbbnek:
— Küld neki vissza az arany jeggyűrűdet!!

Szabolcska Mihály.

(* A Szanatorium Naptárból.)

Népoktatásügy Háromszék vármegyéjében.

— Csáuk Gyula kir. tanfelügyelő jelentése a közigazgatási bizottsághoz. —

Szeptember hó folyamán 494 új ügydarab érkezett és lett hivatali iktató könyvembe bevezetve, melyben a szeptember havi utolsó szám ennek következtében 3770-re emelkedett.

Ez a 494 új ügydarab az e hó folyamán postára adott 1263 kiadványban a mult hóról elintéztelenül ájtott 26 ügydarabbal együtt jobbra mind el is intéztetett, úgy, hogy elintéztelenül csupán 57 ügydarab jött át a folyó október hónapra.

Mint a közg. bizottság közoktatásügyi előadója, szeptember hó folyamán 70 ügydarabot kaptam előadói javaslattal leendő ellátás végett, a mai napig pedig összesen 2610 bizottsági ügydarab közül 1010 lett részemre kiosztva, melyek pár ügydarab kivételével, részint ülésen kívül, részint a mai ülésre hozva mind fel is dolgoztattak.

A közg. bizottsági ügydarabokban iskolai és kisdudóvó intézeti számadások és költségvetési ügyek iskolai alapvagyon s faiskola rendezési kérdések, iskolai építkezések és helyreállítások s hátralekös tanítói illetmények felhajtása iránti intézkedések tárgyalattak; hivatalom közg. munkásságának pedig a bizottsági ügydarabok feldolgozásán kívül a beiskolázásnak minél hamarább és minél teljesebb mérvben való keresztülhajtása, a használandó tankönyvek jegyzékének, a részletes tanterveknek és

az órarendeknek folytatolagos megállapítása, a tankötelesek számának megállapítása céljából a D) minta szerinti kimutatások beküvévése s adataiknak nyilvántartásba vétel, a mult évi iskolai-mulasztásokról vezetett nyilvántartó könyvek folytatolagos felülvizsgálása, az iskolai költségvetések megvizsgálása s felterjesztése, a járási faiskolafelügyelők ösz körútja alkalmával szükségessé vált teendők végzésének sürgetése, az 1905—1906. tanévi felvételi díjakból b. szerzendő tanítói és ifjusági könyvtári művek jegyzékének beküvévése stb. voltak általánosabb jelentőségű tárgyai.

A beiskolázás a vármegye legtöbb községében kellő időben és kielégítő eredménnyel hajtott végre, teljesen befejezettnek azonban még ma sem mondható. Különösen hiányos és fogyatékos még ma is a csupán gör. kel. iskolákkal vagy ilyenekkel bíró közs. gekben, mely iskolákban csak az o naptár szerinti szeptember 15-iken (tehát csak szeptember 28-ikán) vette kezdetét a tanítás s több helyen még ma sem történt meg az üresedésbe jött tanítói állomás betöltése. Üresedésben van nevezetesen még ma is a márkosi és a sósmezői egyik tanítói állás, nem lehet betöltöttnek tekintenünk a dobolló és magyarbodzai (fordulórészi) II. tanítói állásokat sem, mivel ezeken a mult években is ideiglenesen alkalmazott tanítók voltak, s most is ilyenek vannak alkalmazva. A többi községekben és a többi iskoláknál kedvezőbb eredmények állapíthatók meg, ámbár róm. kath. iskolaszék is volt olyan, a mely a tandíjfizetéstől tetto függővé a beírást, nagy aka-

lyiket sujtja jobban, — atyai szívére öleli e sokat szenvedett nemzetét s létre jön a békés egyetértés.

Adj a Isten, hogy úgy legyen.

A válság.

Fejérváry a királynál.

Fejérváry Géza bárót okt. 16-án kihallgatáson fogadta a király. A kihallgatás célja állítólag a nemzethez intézendő manifestum végleges szövegezése volt.

Vörös László kereskedelmi minisztert és Popovics államtitkárt a király kedden magánkihallgatáson fogadta. A kihallgatáson a kereskedelmi szerződésekről informálták a királyt.

A N. F. P. jelenti: Fejérváry bárónak meghívása nem áll összefüggésben újra való kinevezésével, a min már nem fognak többé változtatni. A meghívásnak célja, hogy a királyt gazdasági és pénzügyi kérdésekről informálja. Ama javaslatokat vitatják meg, melyeket a magyar kormány tett a melyek Ausztriát is érintik, hogy t. i. miként volna a vámközösség fentartható s hogy miként alakul a két állam viszonya a kereskedelmi szerződések lejártaival. Hír szerint a magyar kormány megpendítette azt az eszmét is, hogy a kereskedelmi szerződések 1905-ben vagy 1917-ben való lejáratát után Magyarország vám- és kereskedelmi szerződést kössön Ausztriával a teljes szabad kereskedelmi forgalom alapján. Ezt a hirt tartózkodva kell fogadni, mert lehet, hogy a programnak erre vonatkozó egyik-másik pontjában változás lesz. Az azonban, hogy a miniszterelnökön kívül csak a kereskedelmi és pénzügyi tárca vezetői kaptak meghívást a királyhoz, nyilvánvalóvá teszi, hogy a program gazdasági Ausztriára vonatkozó részének végleges elintézéséről van szó.

Háromszékmegye közgyűlése

Háromszékvármegye trvhat. bizottsága III. évnegyedes rendes közgyűlést Haller János gróf, főispán elnöklése alatt mult szombaton tartotta meg.

dályt görditve ez által az iskola benépesítése és a tanítás megkezdése elé s több helyen kellett a községek közül is a 4120—902. vallás- és közokt. miniszter eln. sz. rendelettel kiadott utasítás 30. §-ának alkalmazásba vételét kérnem a közs. előjárásokkal szemben.

Iskoláink szeptember havi állapota jó volt. A tanítás megkezdését, általánosabb jellegű s nagyobb mérvű fennakadást nem szenvedett sehol. Leghamarabb megnyitottak az iskola kapui s a tantermek ajtai a tanítónőképzőben, a hol ez évben 165 növendék nyer oktatást és kiképzést. A 165 növendék közül 86 bennlakó, a többi bejáró. A hónap második felében már öt napra terjedő igen szép és tanulságos kirándulást tett az intézet igazgatója és tanári kara negyven növendékkel az aldunai hazarész megtekintése céljából. A tanítónőképzővel kapcsolatos gyakorló iskola is benépesült. Sajnos, hogy az ennek vezetésére hivatott tanítónő sokszor betegeskedik.

Aztán a polgári iskolák és a sepsiszentgyörgyi és kézdívársárhelyi elemi iskolák kezdették meg működésüket, ezek közül az előbbi a mult évben épült díszes épületben. A polgári iskolák közül a sepsiszentgyörgyi polgári leányiskolában a Bazár épület átalakítási munkálatai miatt csak szeptember hó 25-én kezdetett meg a tanítás, ideiglenesen bérelt és kölcsön kért termekben. Az átalakítási munkálatok azonban serényen folynak, úgy, hogy október hó folyamán mindenestre beköltözhetik új és teljesen megfelelő tantermeibe ezen iskola is.

A beiskolázás tekintetében elismeréssel kell megemlékeznem azokról a vidéki, főként állami jellegű iskolákról is, a melyek a tanításnak idejében való megkezdésében is versenyre kelnek városi iskoláinkkal. Örömmel jelezhetem, hogy ezek száma évről-évre szaporodik.

Szeptember hó folyamán a következő tanítóváltások történtek:

Elnök a bizottsági tagok üdvözlése után bejelentette, hogy a vármegye alispánja Szent-Iványi Miklós, éppen egy fontos közlekedési ügyben lévén hivatalosan elfoglalva, alispánt a közgyűlésen a vármegye főjegyzője: Vajna Miklós fogja helyettesíteni. Megnyitójában a kegyeletnek adott kifejezést:

Végig tekintve a tekintélyes számban megjelent bizottsági tagok sorain, megdöbbenéssel kell, hogy felemlítse egy oszlopos tagnak hiányát, a kit a bal váratlanul ragadott el a közélet munkatéréről. Úr támadt az elköltözött helyén, a nagylelkű, önfeledő férfi hűséges munkásságát, vajjon ki képes betölteni. A küzdelemben mindig nemes ellenfél volt a néhai, szentkatolnai dr. Bánffy Zsigmond, a ki sokirányú tevékenysége terén mindig bizonyosságot adta annak a ritka tulajdonságnak, mely az igazi jó ember fogalmához fűződik. A hála kíséri az ő soha el nem hervadó érdemeit. Elnök javaslatára a néhai érdemeit jegyzőkönyvben örökítik meg s a törvényhatóság részvétét jegyzőkönyvi kivonatban is tolmácsolja a boldogultnak gyászszal sujtott özvegye és családja iránt.

Elnök főispán bejelentette ezután, hogy a közgazgatási tisztviselői karba Bíró Sándor köröspataki lakos és Csutak Lajos kovásznai lakos, végzett joghallgatókat kinevezte joggyakorlóknak a központba, illetve a kovásznai szolgabíróshoz. Céluladatosnak tartja, hogy székely fiúk visszahozassanak szülőtte földjükre.

Ezután a napokban rendezett lóvadás körül kifejtett fáradhatatlan tevékenységért fejezte ki köszönetét Szentkereszty Béla báró, a lötenyészőbizottság elnöke és a rendezőség iránt szon hasznos intézkedésekért, a melyeknek állandósítása kíváncs, a melyek által a mezőgazdasággal kapcsolatos lötenyésztes ügye remélhetőleg kiváló sikerakhez fog vezetni.

Az alispáni terjedelmes jelentést az év III. negyedéről Vajna Miklós, főjegyző adta elő. Az érdekes jelentést a közgyűlés tudomásul vette; hasonlóan Sára Tamás árvászeki elnök jelentését is a mintaszerűen vezetett gyámügyi közigazgatásról.

A kormányleiratok kerültek tárgyalásra. Király ő felsége legmagasabb köszönetét a törvényhatóság névnapj jókívánságáért, hódoló tisztelettel tudomásul vették; tiszteletteljes tudomásul szolgált Klotild főhercegnő köszönet irata is, a törvényhatóság részvétéért.

A tanítónőképzőnél a zene és énektanítói állás teendőinek ellátásával Gal Mária okl. zene-énektanítónő a folyó tanévre is megbízott.

A sepsiszentgyörgyi polg. fiúiskolánál üresedésben levő állás teendőinek ellátásával Gilos Ferenc megbízott, ő azonban e megbízást nem fogadva el, az állás az egész szeptember hóban üresedésben volt. Hasonló sors érte a baróthi iskolát is, a monnyiben a rajztanítással megbízott Stepanek Ernő szintén nem vállalta el e megbízást.

Az állások betöltése céljából újabb felterjesztéseket intéztem a magas miniszteriumhoz.

A kézdívársárhelyi áll. polgári fiúiskola érdemes igazgatója Baló László több mint 35 évi hű és eredményes működése után nyugalomba vonulván, a fiú- és leányiskola igazgatása egy kézben, a leányiskola igazgatójának Balázs Mártonnak tapintatos, ügyes kezében összpontosított. A távo ő igazgatónak nyugalomba vonulása alkalmából a miniszter ur is elismerését és köszönetét nyilvánította. Az új igazgató működése elé a legjobb reménységgel nézhetünk. A megüresedett tanítói állás Benczik Géza volt abonyi áll. polg. iskolai tanító áthelyezése útján betöltött.

E helyen kell megemlékeznem arról az új intézményről is, a mely ez iskolában kapcsolatban a folyó tanévben nyílt meg. Nevezetesen a 25 vidéki növendék számára létesített s már be is népesített internátusról; mely a múlt év óta már működő kézi munka (slójd) tanfolyammal együtt előnyös különlegességet képez a vármegyénk polg. fiúiskolái közt a kézdívársárhelyi polg. fiúiskolának s bizonyosan jótékonyan fog közreműködni ez iskola benépesítésében s nevelési eredményének fokozásában. Az internátus felügyeletét és vezetését az igazgató meg hallgatásával, a kézimunka tanfolyamot is vezető Bíró Sándor tornatanárra bízam.

A kormányelnök, Fejérváry Géza báró leiratát a vezetése alatt létrejött kormány megalakításáról, a közgyűlés az állandó választmány véleményéhez képest — nem vette tudomásul. A beügyminiszter határozatát a nemzeti ellenállás kérdésében hozott törvényhatósági határozatra, az áll. vá. véleményének elfogadásával, szintén nem vette tudomásul, mitán ragaszkodik előbbi határozatához s azt fenntartja. Mert azok a körülmények, a melyek a megsemmisített határozatnak meghozatalára köztették a közgyűlést, nem változtak, jelenleg is fennállnak.

Ezen két határozat mineműsége képezte a körülmények tanúsága szerint a tárgysorozat vonzóerejét s mitán tetszésnek és nemtetszésnek az előadó referádája mentén kifejezést is adatott; az érdeklődés azonnal lelőhadt a további tárgyalások menete iránt és sűrű távozások közben ritkult meg a tárgyaló terem.

Több törvényhatóság átirata az ellenállás tárgyában már érdemileg ellátást nyert a két előbbi határozattal és Somogyvármegye határozata az ellenállás egyöntetű szervezése tárgyában, tudomásvétellel és a hozott határozatoknak közlésével nyert elintézését.

A Székely Társaságok Szövetségének kérését, a földvár-sepsiszentgyörgyi vasút kiépítése tárgyában — annál is inkább támogatja a közgyűlés, mert megelégedően is irt fel e tárgyban és immár tíz éves azon törekvés, a melyhez mindig hozzájárult.

Több jóra való egyesület kérését támogatás iránt — pénzbeli alapok hiánya miatt — sajnos, mellőzni kellett.

A vármegyei ügyeknek már alig volt két kézen való megszámlálását igénylő hallgatóságbeli tömege, a törvényhatósági bizottság választott tagjai közül.

Mikor pedig a vármegyei gyámbeosztásból és egyes vármegyei alapoknál heverő pénzke gyűmölcsőztető elhelyezéséről a Háromszéki Takarékpénztárt, névszerint való szavazással, elfogadtak: az elpárolgás még érezhetőbbé vált.

Az elhagyott gyermekek segélyalapját illető járulékat, illetve szükségletet átutalták. Bizottságot küldöttek ki a régi levéltár selejtezésére vonatkozó előterjesztésre; tudomásul vették a közigazgatási bizottság I. félévi jelentését.

Jóváhagyta a közgyűlés a székely huszár tanulmányi alap 1906. évi költségvetését, a köpeczi

Az iparos és kereskedő tanonciskolák tanítói testületei újra alakítottak. Jelentős haladás történt e téren a kovásznai iparos tanonciskolánál, hol eddig csak egy tanító működött; a f. évben azonban a második állás is betöltve, arra egy sakképzett rajztanító alkalmaztatott. A baróthi és a sepsiszentgyörgyi iskoláknál a rajztanítói állások is még sincsenek betöltve.

Az elemi iskolák közül az albisi és nyéni állomások, amez Barabás Róza volt győreimetei, emez pedig Demes Elek volt kakicsi áll. tanítók áthelyezése útján betöltetett, az árapataci és közpataci üres állások teendőinek ellátásával pedig Troján Málvin és Zayda Irén okl. tanítónők bíztak meg. A hivatalomból távozott tanítók helyérek betöltése máig is késik.

A községi iskolák közül a baróthi iskolánál alkalmazva volt Bodosi Antal lemondása következtében ez állás megüresedett. A baróthi szaktanítós gazd. ism. iskolát pedig Kollár Endre és neje a jászladányi ism. iskolához helyezettve át, helyök Götz Béla volt jászladányi szaktanítóva töltetett be.

A karatna-völgyi közs. iskolai haradik tanítói állás betöltési ügye megoldott, a monnyiben Fejes Gizella megválasztása a miniszter ur ő nagyfőltősága által jóváhagyatott.

A róm. kath. felekezeti iskoláknál a k. almási harmadik tanítói állás szervezése ma sincs befejezve. A lemehényi ötödik állomás, Székely György nyugdíjazás kimondatván, üresedésben van.

A gör. kel. iskolák közül, privát után nyert értesülés szerint, máig is üresedésben van a mint már fentebb is említottom, a márkosi és sósmezői II. állomás, melyek mindenké s úgy szintén a magyarbodzai (forduló rőszli) II-ik és a do olói állomás is véglegesen alkalmazott okleveles tanítókkal lesz betöltendő.

bányamunkásház építési alap szabályrendeletét, a vármegyei tanítási alap 1906. évi költségvetését, a vármegyei fiúárva-szeretetház 1906. évi költségvetését.

A közigazgatási bizottság átiratára, a magyar nyelv sikeres tanításáért jutalmazásokhoz a tanalaphól 100 koronával járult.

A dálnoki választókerületben Potsi Ferenc elhalálozásával üresedésbe jött bizottsági tagságnak választás útján való betöltését elrendelték.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter leiratára az utmesteri iskolák második tanfolyama tárgyában, a hozzájárulás iránt határozta, az iskolába Deák József kézdívasárhelyi utbiztos küldetik be, miután Keresztész Lajos és Gima Ferenc már képesítést nyertek.

A brassói-háromszéki h. érdekű vasut. r. társaság megkeresése, a kézdívasárhely - bereczki utvonat kiépítése tárgyában anyagi támogatás iránt - bizottságot küldötték ki, illetve a tanulmányozásra alispánt kérték fel.

Az állami elemi iskola Napközi Otthona.

Hala, elismerés és tisztelet azoknak, akik már a múlt évben a szegény tanulóknak a téli zord időben meleg étellel való ellátása céljából tervezett Napközi Otthon létrejövését elősegítették. Ennek előre becsültátát sugallja, ennek kinyilvánítására ösztönöz meggyőződés. A jó eseményeket a hala és elismerés színei kövessék.

Ha visszagondolok a múlt évre, s lelkemben felidézem a Napközi Otthon felszárre jutott eszméjének meleg folkarolását; ha rá gondolok, hogy a nemes város, a Jótékony Nőegylet, a ref. egyház, a takarékpénztárak, a Szt. Antal-párcsely s városunk társadalmának humánus gondolkodó egyénei nemes versenyre keltek az eszme megtestesítésében: ez biztat, ez reményt nyújt, hogy a jó szívek, a keresztény lelkek az idén sem hagyják éhezni, akik kenyérért kiáltanak, italt nyújtanak, akik szomjuhozna.

A múlt isk. évben négy hónapig (dec. jan., febr., márc.) tartott a szegény tanulóknak a Napközi Otthonban való étkezésük. Két hónapig 25 s két hónapig 27 szegény növendék részesült a jótékony intézmény áldásaiban. A pénzköltség minden a jel-

zett célra gyűjtött adomány az áll. iskola gondnokságának ellenőrzése alatt állott. A gondnokság vagyon ellenőrző bizottsága Baló László és Dr. Balogh Vendel urak az általam vezetett számadást 1905. április hó 5 én tételtől-tételre felülvizsgálván, bevételekre és kiadásokra vonatkozó nyugtatványokkal összehasonlítván, helyesen vezetteknek találta s így értelembe tett a gondnokság jelentést a Kir. Tanfelügyelő urnak.

Ha valaki a Napközi Otthon létesítésekor az étkezés kedvezményéhez-részesített szegény tanulókat alaposan megsejmelte, mint magyar ember és mint keresztény fájó érzéssel megállapíthatja, hogy ezek nagy része utban van a tudóvész felé, erről tanuskodik a skrofulistikus tünetek, a vérszegénység és a fejletlen izomzat. Hogyne, hiszen, hiányzott a vért adó táplálék, s bizony még a tiszta, üde levegő is. És ezek a tanulók 6-8 hét múlva egész más arcszint kaptak. Éppen mint a pincében telet növény halvány sárga színét élénk zöldre változtatja a napnak éltet adó melegsége, világossága.

A munkás népnél a szocializmus állítólag azért terjed oly rohamosan, mert arról győződött meg, hogy sorsával, helyzetével nem törődik a társadalom, kigunyolják azok, kiket Isten bőven megáldott javaival, állapotán nem akar segíteni az állam. Ne mondja és ne mondassa rólunk, karoljuk fel a szegények ügyét, talán panaszkodni is volna a nagyokra, ne érezzék az ártatlank. A szocialis törekvéseknek élet, elompiják az ilyen intézmények s a népet meggyőzik arról, hogy mindnyájunknak veszteség s mindnyájunknak fáj, ha csak egy magyar is elvész. Nem szabad elfelednünk Szentenyi ama mondatát, hogy oly kevesen vagyunk, hogy még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni.

Az emberszeretet nevében s az igazi keresztényi érzés sugallatára hallgatva emelem fel kéré szavamat, s hiszem, hogy minden nemes ügyet folkaroló áldozatkész közönségünk meghallgatja azt.

Szegény ember mindig volt és mindig lesz. A mostani megélhetési viszonyok oly nehezek, az élelmi cikkek mindenike drágább, mint a múlt évben, pedig a múlt évi rossz termés ritkítja pártját s ez a drágaság minden téren annyira fokozódik, hogy akinek semmi biztos jövedelme nincs, aki két keze munkájára van utalva este még nem tudja, hogy a következő nap mit eszik s mivel eszondesíti le éhez s kenyérért síró gyermekeik, akinek gazdagsága csak gyermekei sokaságában áll: az a kétségbeesés szo-

ilyenről nekem kell megemlékezni arról is, hogy a zágoni ev. ref. egyház minden szépért s nemesért lelkesülő s a vármegye népoktatásügye iránt kiváló szeretettel és érdeklődéssel viseltetett lelkesze, Bodor Janos nagytiszteletű ur, a vármegyéből, minden jök nagy sajnálatára, eltávozott. És itt a tek. bizottság előtt is meg kell arról emlékeznem azért, mert a nevezett lelkész és miniszteri iskolalátogató ur múlt hó 10 én hozzám intézett levelében ezen kéréssel fordult hozzám: „Legyen szabad kérnem hálám tolmácsolását vármegyénk derék zöng. bizottsága előtt, honnan két évtizedes pályám alatt annyi megtisztelő megbízatásban és ezeknek betöltésében oly méltányló támogatásban részesültem mindig. Soba, sem jó, sem mostoha sors ki nem törölheti lelkemből az eltűnt 20 év emlékét! Legyen Isten áldása vármegyénken, ennek iskoláin és minden intézményén“.

És a midőn az eltávozott lelkész miniszteri iskolalátogató ur kérésének ezennel eleget teszek: azt hiszem, hogy a tek. bizottság minden tagjának helyeslésével találkozik eljárásom, ha ugyanakkor a bucsuzó lelkészek s hivatásos népnevelőknek e helyről, a tek. bizottság nevében is Istenhozzádot mondom s husz évi ittműködése alatt kifejtett közhasznú áldásos tevékenységéért hálás köszönet ennek e helyen is kifejezést adok.

Végül tisztelettel jelentem, hogy szept. hó folyamán iskolalátogatás és iparos tanonciskolai tanítóválasztás céljából Árapatak, Hidvég, Lázot telep, Bolón, Nagyajta, Középpáta, Képec, Buróth és Kovászna községekben szállottam ki.

rongató érzésével indul neki a hosszú télnek. Ne hagyjuk éhezni, ne hagyjuk elveszni az ártatlankat, a kiesinyek, akiknek más hibájok nincs, mint hogy szegények, koldusok szülei. A miénknek ők, hozzánk tartoznak, városunk szülőttei, hazánk gyermekei.

Kérem a közönséget, fogadja szívesen tanítótestületünk tagjait, akik a jelzett célra adományokért kopogtatnak ajtajukon.

M. Székely Janos,
áll. isk. igazgató.

Adomány a kézdívasárhelyi r. k. főgimnázium javára.

Kézdívasárhelyi lakosok nagyközönség érdemes közönsége újabb 2200 (Kétezerkétszáz) koronát fizetett be a főgimnázium javára alapítványul.

A nemes és szép adományért a Főtanhatóság nevében és megbízásából őszinte köszönetet mond nyilvánosan is

Kézdívasárhely, 1905. október 16-án

Hassák Vidor,
főgimn. igazgató.

NAPI HIREK.

— Gróf Majláth püspök Kézdívasárhelyen. Gróf Majláth Gusztáv Károly püspök, 6 felsége valóságos belső titkos tanácsosa, jövő szombaton (október 21-én) Kézdívasárhelyre érkezik s mintegy három napig itt fog időzni, hogy főpásztori lelkesedéssel továbbra is lankadatlan hitbuzgóságra serkentse a tanulóifjúságot és híveit. Szombaton délután a róm. kath. tanulóifjúság gyónását hallgatja. Vasárnap délelőtt a végzett szentmise és a tanulók áldoztatása után az épülő főgimnázium alapköveteléseinek szertartásánál pontifikál. Délután 1/23 órakor a helybéli oltáregylet tagjaival tart közgyűlést, melyet együttes szentségimádás és vacsernye követ. Hétfőn reggel 7 órakor áldozó papokká szenteli Boross József torjai és Huszár Ádám piskii segédlelkészeket. Mindezek után a gimnáziumi és elemi iskoláknál végez látogatásokat. Ezzel kapcsolatban megjegyezzük, hogy az oltár egylet a hírlapi figyelemre kivül más meghívót a közgyűlésre nem bocsát ki. Ugy az ifjúság, mint a tanári kar, a szülők és a hívek igazi lelkesedéssel s őszinte ragaszkodó szeretettel várják a főpásztort, aki most is: „az Ur nevében jön!“ Isten hozza városunk kebelébe.

— Uj miniszteri megbízott. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a sepsiszentgyörgyi és szászvárosi ev. ref. főgimnáziumok, valamint a brassói, mogyesi, nagyszabasi, segosvári és szászsebesi ag. hitv. ev. főgimnáziumok, ugyszintén a brassói és nagyszabasi realiskoláknak az 1883. évi XXX. t. c. alapján való meglátogatásával és azokban az állami főfelügyelet gyakorlásával az 1905-1906. tanévre Rombauer Emil cinzetes főigazgatót bízta meg.

— Papszentelés Kézdívasárhelyen. Ritka szép egyházi aktusnak lesz színhelye jövő hétfőn reggel a kézdívasárhelyi róm. kath. templom. Olyan szertartást fog végezni e napon Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök, amilyent csak a püspöki székesegyházakban látnak a hívek: Boross József torjai, Huszár Ádám piskii káplánokat fogja felszentelni áldozópapokká, hogy e tényével is jelét adja annak a szeretetnek, melylyel a jó kézdívasárhelyiek iránt viseltetik. A gyönyörű ünnepélyre felhívjuk a közönség figyelmét.

— Szász Károly meghalt. Szász Károly budapesti nyugalmazott ref. püspök, Kézdívasárhely ev. ref. egyházközönségének egykori jöemlékü nagy papja, a külön műfordító, jeles költő, híres szónok, öt napi súlyos betegsége után tüdőgyulladás következtében október 15-én este áldados élete 79-ik évében elhunyt. A protestáns egyháznak egyik büszkesége, kimagasló alakja, a magyar irodalomnak is egyik jelentékeny munkása szállt vele sírba, kinek emléke sokáig fog a jök lelkében élni. Áldás legyen emlékének!

— Kinevezések. Az erdélyi róm. kath. egyházmegyében Gróf Majláth G. püspök kinevezte lelkészeké Ince Danokos esiksesői lelkész esikszentgyörgyi, Imre Károly esikszentgyörgyi lelkészit gövásdiak lelkészeknek, Viridi Gyula gövásdiak lelkészit Kézdívasárhelyi káplánunk, Borbáth Béla okl. tanító pedig Csikszentgyörgyre rendes tanítóknak.

Az ev. ref. és unitárius iskoláknál nem történt változás.

A sepsiszentgyörgyi fiúárva- és szeretetháznál üresedésben volt segédtanítói állás Pap Lajos okl. tanítóval betöltetett s privát uton nyert értesülésem szerint, be lett töltve a Kommandó telepi iskolánál üresedésben volt állomás is. Hogy a jelenzei fűrésztelepen megnyílt-e az iskola a f. évben, arról sem kaptam még jelentést.

Szabadságolva vannak vagy több-kevesebb ideig tartó szabadságidőt élveztek szeptember hóban Szvoboda Anna kálnoki, Demesné Albu Mária kisborosnyói, Farkas Károly bodoki, Király István és Király Istvánné sepsiszentgyörgyi elemi, Zayzoné Stóger Adél és Bodor Ida sepsiszentgyörgyi polg. leányiskolai tanítók, illetve tanítóok.

A szeptember hó folyamán vett miniszteri rendeletek alapján és a hónap legnevezetesebb tanügy-történelmi eseményeként tisztelettel jelentem, hogy a kir. tanfelügyelők számára új utasítás adatott ki, mely szeptember 1-én életbe léptetendő lett volna. Ennek azonban hivatalom a munkaerők olágtelensége miatt nem tehetett eleget.

Jelentem továbbá, hogy az áll. és községi iskolák szegény tanuló részére 195 drb Ábe, 1070 drb olvasókönyv, 365 drb nyelvtani gyakorlókönyv, 282 drb földrajz, 249 drb Magyarok története és 223 drb számtani kézikönyv adományoztatott.

A taneszközökért folyamatott iskolák közül pedig az egerpataki, fotosmartonosi, léczfalvi, zalán-pataki közs.; a hatolykai, imecsfalvi, kézdívasárhelyi, szentiványlaborfalvi, szentkatolnai és torjai róm. kath.; a dobollói és d.-bácsi teleki, kisborosnyói, kovásznai, magyarbodzai, márkosi és zágoni gör. kel. és a köröspataki ev. ref. és unit. iskolák részére többrendbeli értékes taneszköz engedélyeztetett.

Tanügy-történelmi eseményszámba vehető s mint

— **Nőegyesületi közgyűlés.** A kézdivásárhelyi „Jótköny Nőegyesület” 1905. október 22-én, vasárnap a kézdivásárhelyi Takerékpárentár üléstermében 27-ik évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagokat és érdeklődőket tisztelettel meghívja. Tárgyszorozat. 1. A megelőző közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztári jelentés. 4. Jövő évi költségvetés megállapítása és megerősítése. 5. Bilint Benedekné beszámolója a budapesti József főherceg Szanatoriumának 1905. évi június 4-én tartott közgyűléséről. 6. Indítványok és előterjesztések. Az elnökség.

— **Halálozás.** Szalai Elek ny. p. ügyi biztos, jó családapa, derék hazafi, f. hó 16-án váratlanul elhunyt. Csak pár nappal élte túl a kedves öreg ur volt főnökét: Dr. Bánffy Zsigmondot, akinek várat

lan halála 5t is nagyon lesújtotta s nagy búsítást is vitt. Temetése f. hó 18-án, szerdán d. u. volt nagy részvét között. Búcsú poraira!

— **Nyilvános köszönet.** A kézdivásárhelyi „Asztalos Ipartársulat” alaptőkéje növelésére Moltóságos hallerkei id. gróf Haller János ur, Háromszék vármegye érdemes főispánja, társulatunk első disztagja, 100, azaz Egyszáz koronát méltóztatott adományozni. Midőn ezt a szíves adományt nyilvánosan nyugtatványozzuk, egyben hálás szívvel őszinte köszönetet nyújtunk érte. Kézdivásárhely, 1905. október hó 18-án. Az „Asztalos Ipartársulat” nevében: Bene Albert, elnök. Földi Sándor, jegyző.

— **Egy eljegyzési hírre.** Lapunk mai számában az Istenről való első magyar postának, Szabooska

Mihálynak egy gyönyörű eredeti versét közöljük. A vers a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület naptárában jelent meg s mielőtt forgalomba kerülne mi kapjuk az egyesület előzékenységből közlésül. Maga a könyv, a hol Szabooska többet magával, az irodalom minden kitűnőségével megjelenik valóságos remek a könyvkötő műiparok. Bár Dezső remek rajza, domborművi kivitele az egyesület emblémájának a kígyóval küzdő gladiátornak, a kinek segítségére a magyar nemzet szimbolikus madara, a turul siet, karmai között ezzel a fölirattal mentünk meg a tüdőbetegségeket. Ez a mű valósággal díszmű, méltó ajándék s hisszük, hogy az embormentő derék célra sokan fogják megrendelni. Ára két korona. A megrendelést a József Királyi Herceg Szanatorium Egyesülethez kell intézni Budapest, Ferenc körút 86.

Hirdetések.

Kiadó földbirtokok.

A csernátoni határon Kézdivásárhelyhez legközelebb eső részben, ugyancsak a **torjai határon** levő nagyobb mennyiségű

kitűnő szántó földek

6, esetleg több évre **felébe kiadók.**

Értesítést ad **Ifj. Jancsó Mózes** nyomdatulajdonos Kézdivásárhelyt.

(109. 4—10.)

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és előle-
ges költségvetések
teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER AY.
BUDAPEST IV. VÁRDI ÚTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA —

HIRDETÉSEK

olcsó áron felvételnek e lap kiadó-
hivatalában.

A mai modern kornak teljesen megfelelő könyvnyomda.

A „SZÉKELYFÖLD” politikai hírlap kiadóhivatala.

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyv-
nyomdája, könyvkötészete,
papír-, írószer- és könyvke-
reskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT

a „Jancsó”-féle gyógytár mellett.

Legelősebb bevasárlási forrás
Olcsó! Szép! Tartós! Meglepő!

DIVÁNY- és GARNITURÁKBÓL

Ifj. Jancsó Mózes
kárpitós és díszítő műhelyében
Kézdivásárhelyt.

Készítetek saját felügyeletem alatt:
új ebédlő- és heverő-diványokat, garni-
turákat, matracokat, foteleket, divány-
párnákat, stb. szóval minden e szakba
vágó munkákat, ugyancsak bármilyen
rongálódott diványok, fotelek, stb.
újratömését vagy behuzását olcsó és
jótállásos árak mellett teljesen újja ala-
kítottatok át.

Gyorsan, izléssel és a legelősebb árban
készít el minden a könyvnyomdai szak-
mába vágó munkákat, u. m.: irodalmi
műveket, tudományos és irodalmi
folyóiratokat, tankönyveket, heti
és havi lapokat, kereskedők és
iparosok részére számlákat,
gyászjelentéseket, körleve-
ket, üzleti könyveket, név-
jegyeket, meghívókat,
falragaszokat, stb. stb.

Butorraktáromban

mindig készletben tartok: ebédlő és
szalon berendezéseket, ruhá-, mosdó-,
éjjeli- és éjszakai-nyelű mivóanyagyal
és anélkül, garnitúrákat, sodrony be-
tátokeket, ágynakat, matracokat, hajlított
és párosított ültető székeket, függöny-
tartókat, gyermekkoskákat, stb. stb.,
melyeket szintén felügyeletem alatt
— kitűnő száraz anyagból — saját
asztalos, esztetikus és faragó
műhelyemben készíttetek, s azoknak
ugy jóságért mint tartósságért tel-
jes felelősséget vállallok

Könyvkötészetemben

minden fajta könyvek
bekötését nagyon ju-
tányos áron eszköz-
löm s azokat kívánatra ellátatom éresarkokkal,
miáltal azok tiszszerte tartósabbakká válnak.

Nyomtatvány raktáromban

minden
szükségel-
tető köz-
ségi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok
finom papíron nyomva, állandóan nagy raktáron vannak.